

Chemische clusters in Nederland

CGC-NVVK

21 januari 2021

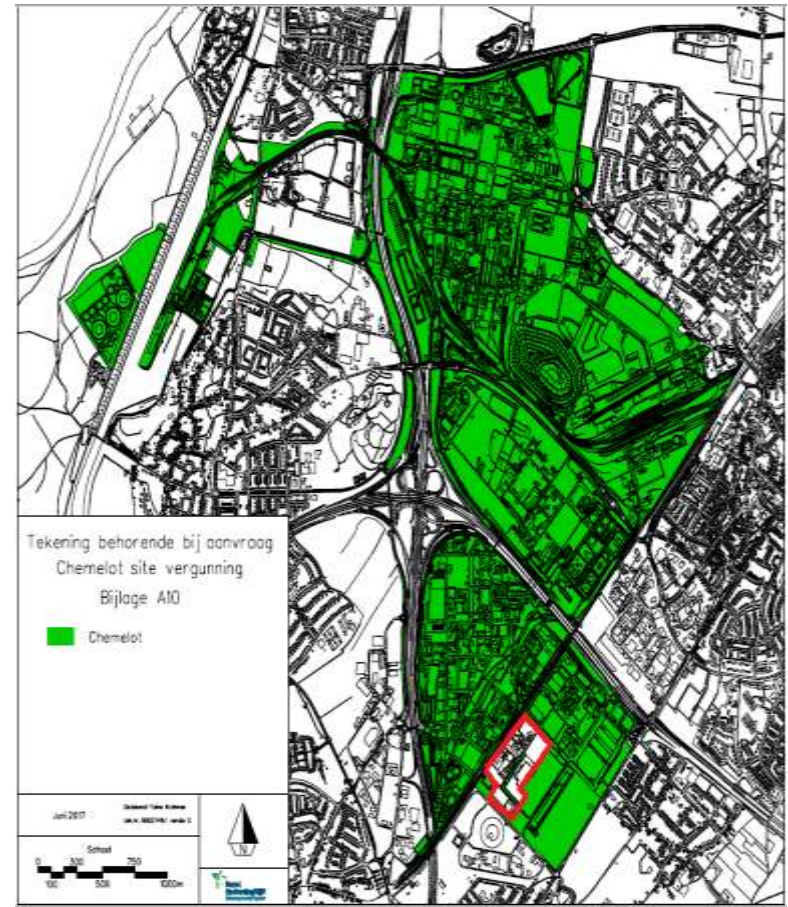
Karolien van Nunen

Wat is een cluster?

- Geografische nabijheid belangrijke factor
- Directe effecten mogelijk tussen verschillende bedrijven
- BRZO en niet-BRZO
- Mindset: breder kijken dan het hek

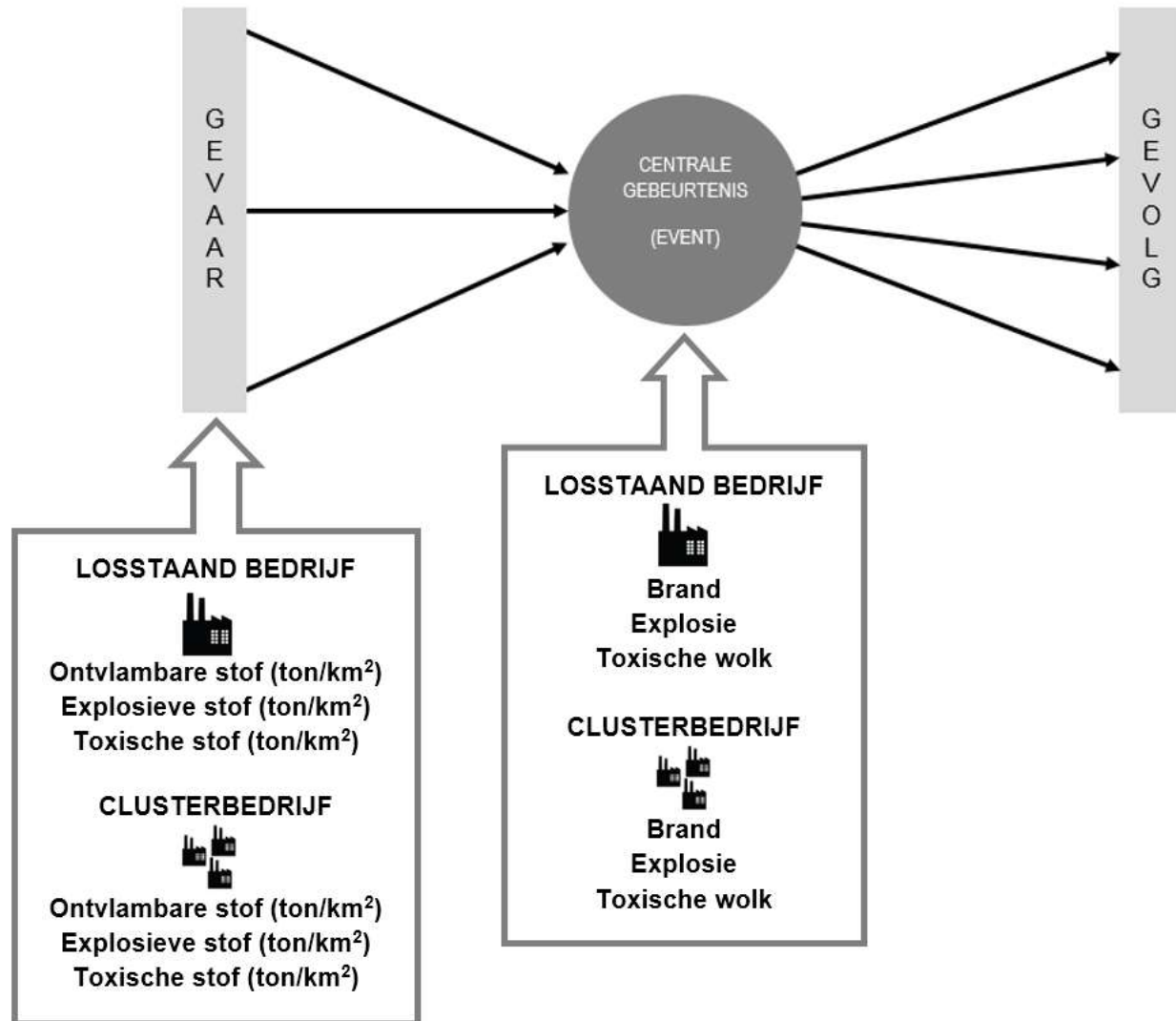
Wat is een cluster?

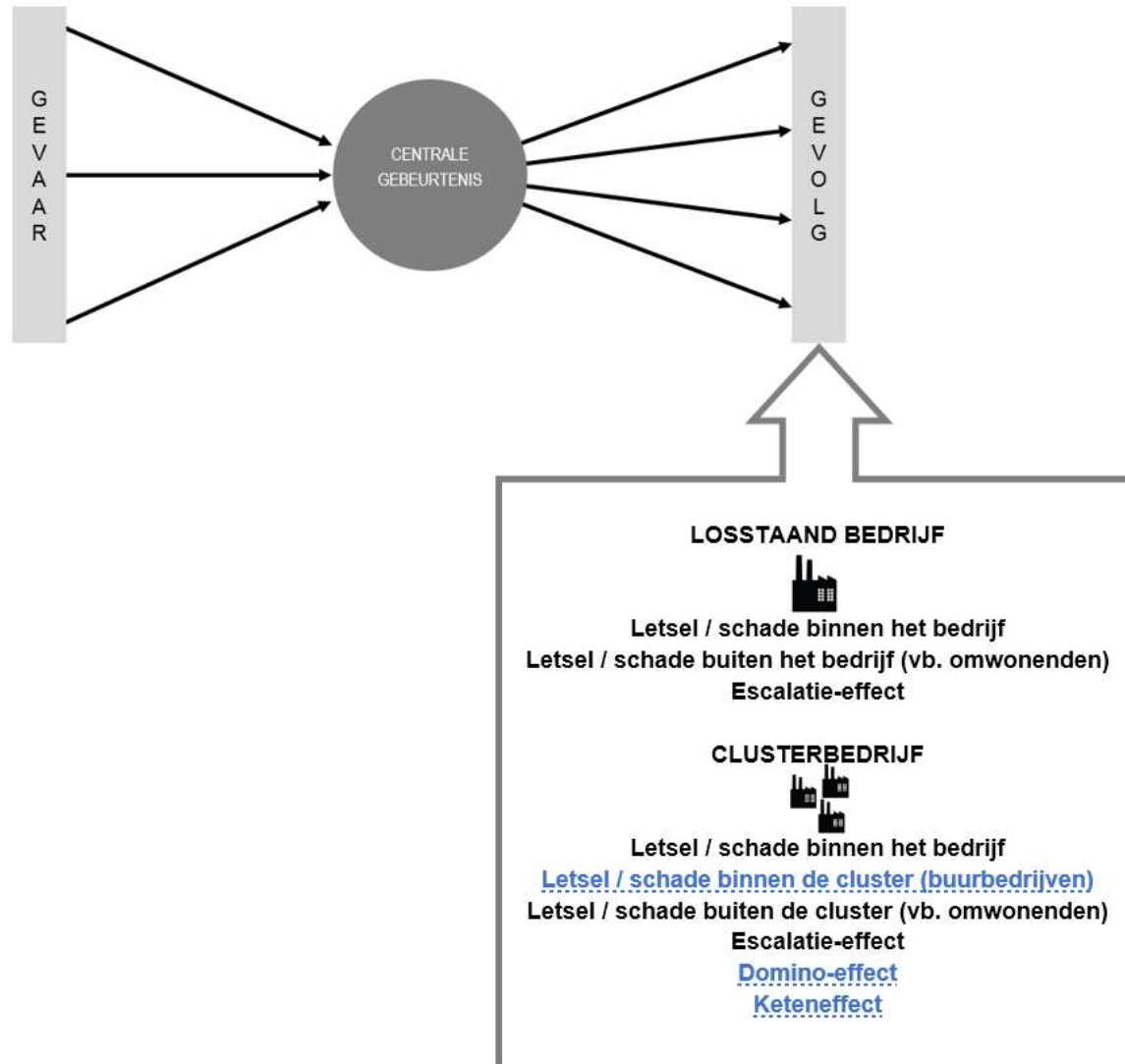
Chemische clusters in Nederland

Verschillen clusters & niet-clusters

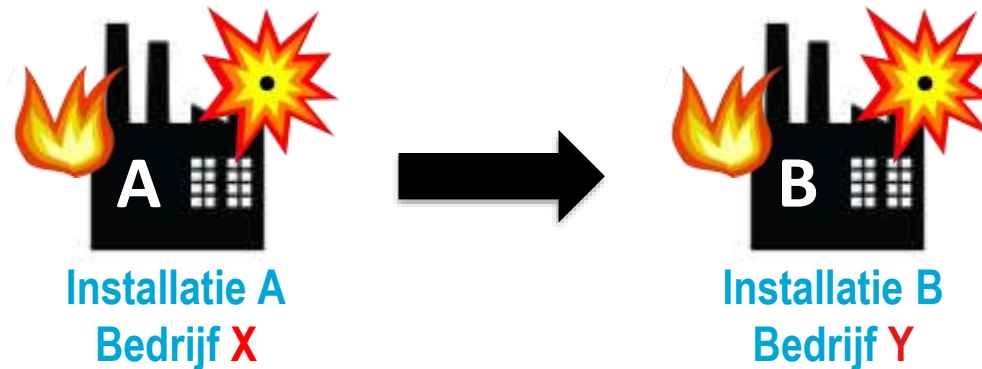

Verschillen clusters & niet-clusters

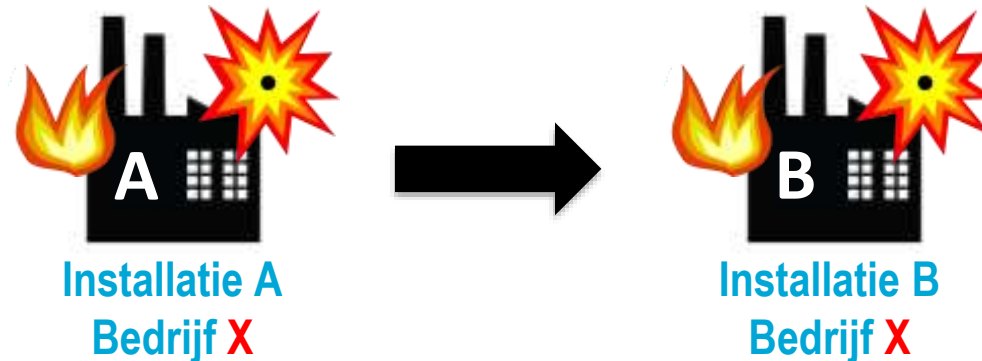

Escalatie- en domino-effecten

- **Domino-effect**

- **Escalatie-effect**

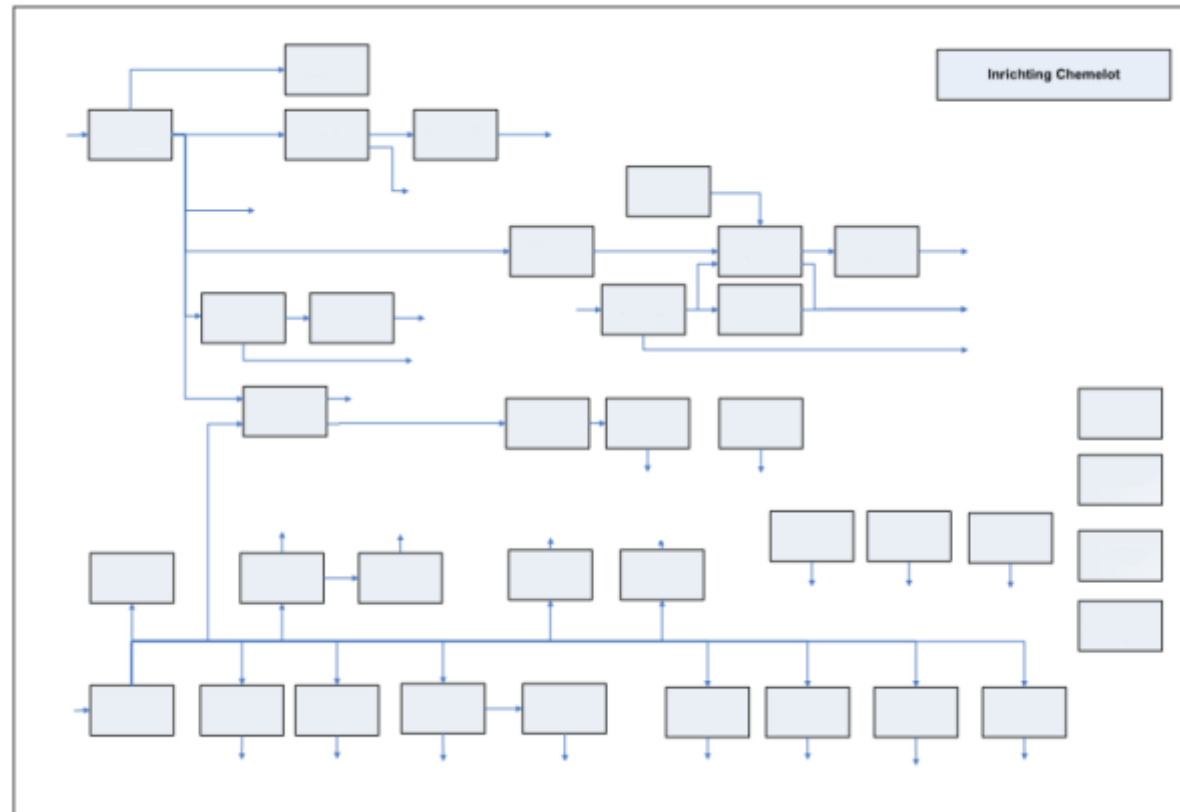
Keteneffecten

- Nabijgelegen bedrijven maken gebruik van dezelfde voorzieningen

Keteneffecten

- Een bedrijf is voor het functioneren afhankelijk van processen van andere nabijgelegen bedrijven

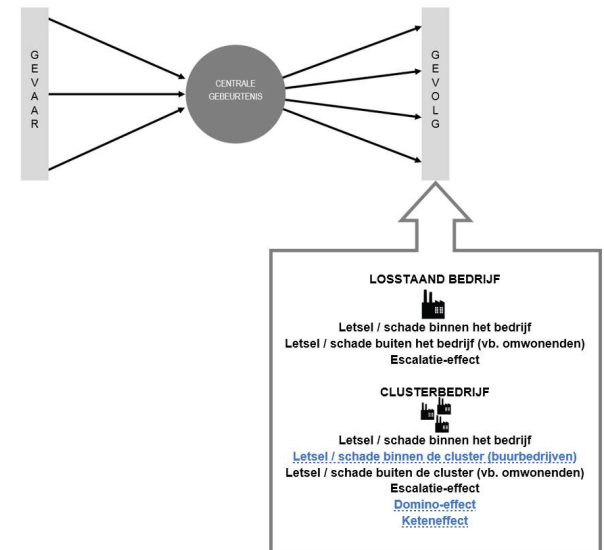

Veiligheidsrisico's cluster

- Letsel / schade binnen de cluster (buurbedrijven)
- Domino-effecten
- Keteneffecten

- Beïnvloedende veiligheidsparameters

Beïnvloedende veiligheidsparameters

UITWISSELEN INFO ONGEVALSSCENARIO'S

- BRZO-wetgeving
 - Inrichtingen met domino-aanwijzing → gegevens uitwisselen
 - Belangrijke impact op info-uitwisseling ongevalsscenario's
 - Meerdere bedrijven maar zelfde inrichting? Geen verplichting
- Effecten mogelijk
 - Zonder aanwijzing tussen BRZO-bedrijven
 - Tussen niet BRZO-bedrijven
- Aanwijzing aanwezig: kwaliteit info-uitwisseling?

Beïnvloedende veiligheidsparameters

AANDACHT VOOR RISICORELEVANTE BEDRIJVEN

- Bedrijven die (net) onder de BRZO-drempel vallen
- Geen juridische grond om veiligheidsmaatregelen te nemen zoals omschreven in de BRZO-wetgeving
- Meer aandacht voor ‘risicorelevante bedrijven’, zeker als deze binnen een cluster gevestigd zijn
- Bedrijven waarbij de BRZO-status komt te vervallen door de splitsing van één BRZO-bedrijf in verschillende niet-BRZO-bedrijven

Beïnvloedende veiligheidsparameters

MITIGATIE VERSUS PREVENTIE

- Huidige clustermaatregelen focussen op **MITIGATIE**
 - Gezamenlijke brandweer
 - Gezamenlijke oefeningen crisisbeheersing
 - Onderlinge alarmering bij incidenten
 - Gezamenlijk noodplan
 - ...
- In mindere mate clustermaatregelen die focussen op **PREVENTIE**
 - Uitwisseling informatie: incident-gedreven
 - Weinig gezamenlijke risicoanalyses en dreigingsanalyses
 - Samenwerking op vlak van onderhoud en inspectie beperkt
 - Maatregelen om domino-effecten te voorkomen beperkt
 - ...

Beïnvloedende veiligheidsparameters

WET- EN REGELGEVING

- Paradox
- Clusterbeleid: clusteren risicovolle activiteiten
- Eens geclusterd... clustering loslaten

Beïnvloedende veiligheidsparameters

SAMENWERKING EN KENNISUITWISSELING BINNEN CLUSTER

- Samenwerking en kennisuitwisseling
 - Kostenbesparing
 - Hogere kwaliteit en professionalisering
- Cluster: veiligheidswinst mogelijk als bedrijven niet handelen als losstaande bedrijven
- Heel wat uitdagingen!
 - Niet uit één bedrijf gegroeid
 - Minder integratie en afhankelijkheid
 - Afbakening = beslotenheid
 - ...

Beïnvloedende veiligheidsparameters

SAMENWERKING EN KENNISUITWISSELING TUSSEN CLUSTERS

- Toelaten kritische reflectie van buitenaf
- Andere inzichten op vlak van veiligheid
- Voorkomen 'tunnelvisie'
- Redenen huidige beperkte samenwerking tussen clusters
 - 'Clusters verschillen sterk van elkaar, waardoor maatregelen moeilijk overdraagbaar zijn'
 - 'Fysieke afstand'

Beïnvloedende veiligheidsparameters

STANDAARDISATIE EN UNIFORMITEIT

- Uniformiteit: veiligheidsregels, veiligheidscommunicatie, risicoanalyses, beheersmaatregelen,...
- Complexiteit daalt
- Onduidelijkheid daalt
- Onverschilligheid daalt
- Kwaliteitsniveau gelijk
- Uniformiteit in de praktijk
 - Arbeidsveiligheid versus procesveiligheid
 - Afgebakende chemieterreinen

Aanbevelingen rapport

- Stimuleren en verbeteren informatie-uitwisseling ongevalsscenario's tussen naburige bedrijven (met en zonder domino-aanwijzing)
- Meer aandacht voor mogelijke domino-effecten bij bedrijven binnen clusters die (net) onder de BRZO-drempel vallen
- Naar een meer proactieve en strategische samenwerking binnen clusters

Aanbevelingen rapport

- Een clusterbeleid dat verder gaat dan ruimtelijke ordening en externe veiligheid
- Stimuleren van samenwerking en kennisdeling binnen clusters
- Stimuleren van samenwerking en kennisdeling tussen clusters
- Bevorderen van initiatieven rond uniformiteit op vlak van procesveiligheid

Vervolgonderzoek

Ministerie van Infrastructuur
en Waterstaat

- Optimaliseren clusterveiligheid
- Uitkomst onderzoek = praktische tool waarmee een cluster van bedrijven (min. twee) mee aan de slag kan
- Algoritme
 - Prioriteitsstelling/rangschikking van veiligheidsparameters die de meeste veiligheidswinst kunnen opleveren voor een bepaalde cluster
 - Algoritme houdt rekening met de context van de cluster zoals de reeds aanwezige (geïnstitutionaliseerde) veiligheidsparameters
 - Rangschikking veiligheidsparameters: een onderbouwde en optimale keuze maken voor implementatie / verdere uitwerking van veiligheidsinitiatieven
- Focus op **gezamenlijkheid**: het gezamenlijk formuleren en implementeren van veiligheidsmaatregelen om de cluster in zijn geheel tot een hoger veiligheidsniveau te brengen

Bedankt voor jullie aandacht!

Vragen?

- K.L.L.vannunen@tudelft.nl

Meer lezen?

- Volledige onderzoeksrapport op <https://dv2030.nl/>